

որով և երկարեցան վէճք և դատաստանք : Հուսկ ուրեմն զիջան Լատինք 'ի հաշտութիւն և խաղաղեցան . զի չէր հնար ծածկել ընդ քողով որ և իցէ ամբաստանութեան և բռնութեան զգարաւոր իրաւունս Հայոց : Ուստի ինքեանք ևւս յայտնապէս խոստովան եղեն թէ հաստատեալ է այն 'ի սկզբանէ և այսր : Այլ այս խաղաղութիւն նոցա ոչ տեւեաց ընդ երկար , զի գտին զայլ իմն պատճառս խռովութեան վերստին հակառակիլ Հայոց :

Զի 'ի սմին ժամանակի Հայք 'ի տաճարին Ս . Յարութեան յաւուրս հանդիսաւոր տօնից պատարագէին 'ի սեղանն Իւղարերից հանդէպ Գերեզմանին , և դնէին զոյգ աշտանակս առաջի մեծի պատկերին , որ 'ի վերայ զոյգ մարմարիոն սեանց՝ կից սեղանոյն այնմիկ յարեւելս , և արկանէին փսիաթս և սփռոցս 'ի հրապարակի Գերեզմանին 'ի ներքոյ մեծի գմբէթին սակս ժողովրդոց , և դնէին անդ զԱթոռ Պատրիարքին , և զինի հանդիսին բառնային զնոս անտի : Իսկ Լատինք զհետ մտեալ ջանային խափանել զայն , այլ Հայք ոչ ետուն նոցա թոյլ վարիլ յամենայնի ըստ կամաց իւրեանց : Եւ 'ի սաստկանալ վիճմանց՝ ազդ արարին դատաւորի քաղաքին , և ևս բազմութեամբ այլազգեաց եկն 'ի Ս . Յարութիւն , ուր ժողովեալ էին միարանք Հայոց , Յունաց և Լատինաց , և ընթերցան անդ առաջի բազմութեան զգրեանս , զորս մատուցին Հայք : Յետ այնորիկ եհարց դատաւորն ցլուսարարն և ցթարգմանն Յունաց , թէ Հայք՝ ըստ զօրութեան մուրհակացն , ունին զայսոսիկ իրաւունս , և ո՞րպէս զիտէք և տեսեալ իցէք , և նոքա ետուն պատասխանի . ունին զայսոսիկ ըստ վաղեմի սովորութեան իւրեանց , և անխափան կատարեն : Կոչեաց և զայլազգի դռնապանսն , և նոքա ըզնոյն պատասխանիս երկրորդեցին . զայն տեսեալ Լատինաց ակամայ կամօք յանձն առին խոստովանիլ զիրաւունս Հայոց : Ապա պատուիրեաց դատաւորն Յրանչիսկեան կըրօնաւորաց , չքրդուել զայնպիսի վէճս և խռովութիւնս , զորս ոչ կարեն հաստատել օրինաւոր դրովք : Զի թէպէտ վերստին գրով հաստատեաց զսովորութիւնս Հայոց , 1184 (1730) , այլ չեղեւ հնար զերծանիլ 'ի ձեռաց նոցա , որպէս ունիմք ասել յիւրում տեղով :